


# شیوه نامه

# تاسیس پژوهش‌سرای مدارس

# جامعه تعلیمات اسلامی

**سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴**



**مقام معظم رهبری(مد ظله العالی)**

**"اگر ژرف یابی و پژوهش نباشد، نتیجه اش یک جا ایستادن، در جا زدن و با دنیای پیرامون خود بتدریج بیگانه تر شدن است."**

## ۱. مقدمه:

پژوهش عامل مهمی در تولید دانش، دانایی و پیشرفت جامعه انسانی است و میزان پژوهش‌های انجام شده در هر جامعه شاخص توسعه یافتگی آن جامعه به حساب می‌آید.

هدف پژوهش، کشف و گسترش دانش و در حقیقت راهی برای جستجوی آگاهی است. با پژوهش است که به عرصه‌های جدید علم ودانش می‌توان پا نهاد و وارد عرصه‌های ناشناخته شد.

باید توجه داشت برای سالهای آتی که کشور ما فاقد منابع عمده درآمد زای زیر زمینی خواهد شد ، راهی جز تحقیق و نوآوری برای اداره جامعه نمی ماند که این امر قهراً می تواند به دست پژوهشگران و هیئتهای علمی محقق گردد. بنابراین با توجه به اهمیت پژوهش و نقش کلیدی آن در رشد و توسعه جوامع ، گسترش و تقویت نهاد های علمی و پژوهشی و اهتمام در جهت اشاعه فرهنگ پژوهش، برای سرعت بخشیدن به روند توسعه یکی از لوازم و ضرورت های بنیادین جامعه است.

مدارس نیز نقش مهمی در نهادینه کردن تحقیق و پژوهش دارند و می‌توانند موجبات شکوفایی جامعه را فراهم کنند.

مدارس که برای گسترش درون گنج بشریت، یادگیری، به وجود آمده اند، می‌بایست تمام تلاش خود را در جهت رشد یادگیری آنها معطوف نمایند. فراهم آوردن شرایط مناسب برای پژوهش و بها دادن به کارهای تحقیق، در تقویت امر پژوهش، ماموریتی ضروری برای مدرسه است.

طراحی و تبیین الگوی مناسب آموزشی در مدارس بدون توجه به پژوهش کاری پر هزینه و گاه بی فایده است. فقط در صورت همسویی آموزش با جریان پژوهش است که می توان به تحقق اهداف توسعه امیدوار بود . مواجه ساختن دانش آموزان با مسائل واقعی جامعه و کمک به آنها برای پژوهش و جستجوی راه حل های مناسب نه تنها آنان را در مسیر صحیح یادگیری قرار می دهد ، بلکه مهارتهای اساسی تفکر چون شناسایی و تبیین مسائل، شیوه جمع آوری و دسته بندی اطلاعات، زمینه سازی و آزمون فرضیه ها را به آنان می آموزد.

مدارس جامعه تعلیمات اسلامی نیز دستیابی به مدرسه معیار نظام اسلامی را برای تحقق دو هدف اساسی دستیابی به جهش علمی و هویت اسلامی برگزیده اند و در راستای دستیابی به جهش علمی، به دنبال تقویت و نهادینه کردن پژوهش در سطح مدرسه و برای دانش آموزان، نیروی انسانی و اولیا می باشند.

از این رو برای کشف و پرورش استعدادها و ایجاد پیوند موثر بین دانش و کاربردهای آن، با استناد بر تحقیقات و نیاز سنجی های تخصصی و حرفه ای، شیوه نامه تاسیس پژوهش سرای مدارس جامعه تعلیمات اسلامی را به شرح زیر تقدیم می دارد.

## ۲. ضرورت:

پژوهش و تولید علم، مبنا و محور اقتدار و استقلال، و بهترین بسته دستیابی به توسعه همه جانبه کشورهاست. از این رو ایجاد زمینه هایی علاوه بر شرایط موجود برای افراد مستعد و علاقمند که با روحیه تحقیق و پژوهش در تعمیق و توسعه آموخته های فرد می کوشند ضروری به نظر می رسد.

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، گسترش و تعمیق فرهنگ پژوهش و ارزشیابی خلاقیت و نوآوری، نظریه پردازی و مستند سازی تجربیات علمی- تربیتی و قومی در گسترش نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی از جزء اهداف کلان سند معرفی می کند. ( هدف های کلان ۲/۱/۴/۸)

بنابراین ضرورت دارد مدارس جامعه تعلیمات اسلامی با برنامه ریزی دقیق و هوشمندانه در اجرای این طرح، چشم انداز مطلوبی و مقبولی را در افقهای زیر ترسیم نمایند:

۳,۱) ارتقای جایگاه اجتماعی و مقبولیت عمومی مدارس جامعه تعلیمات اسلامی به عنوان مدارس کارآمد و اثر بخش در حوزه های علمی و دینی.

۳,۲) ترفیع رتبه مدارس جامعه تعلیمات اسلامی در مسابقات علمی، پژوهشی، فرهنگی، المپیادها و کنکور در سطوح منطقه‌ای، استانی و ملی

## ۳.اهداف

۳,۱. کشف و پرورش استعداد و خلاقیت دانش آموزان
۳,۲. آشنایی دانش آموزان با حوزه تحقیق و پژوهش
۳,۳. ایجاد فضای با نشاط علمی و پژوهشی
۳,۴. تقویت و ارتقای خود باوری و توانمندی در فراگیران
۳,۵. حمایت مادی و معنوی از طرح های علمی و پژوهشی دانش آموزان
۳,۶. کاربست یافته های علمی در حوزه صنعت و فنآوری
۳,۷. افزایش مهارت ترکیب و تحلیل آموخته ها در عمل

## ۴.ساختار و شرح وظایف

## ۵,۱. شورای پژوهش دفتر مرکزی

### ۵,۱,۱. اعضای شورای پژوهش دفترمرکزی عبارت است از :

- ✓ مدیرعامل جامعه تعلیمات اسلامی
- ✓ معاون آموزشی و پرورشی جامعه تعلیمات اسلامی
- ✓ رییس و دو نفر از اعضای محترم کارگروه معاونین آموزشی مدارس (جهش علمی)
- ✓ رییس گروه تحقیق و توسعه دفتر مرکزی
- ✓ مشاوران دوره‌های تحصیلی جامعه تعلیمات اسلامی

### ۵,۱,۲.شرح وظایف :

- سیاست گذاری های کلان و هدایت های ضروری در امر پژوهش
- طراحی، تصویب و انتشار برنامه های کلان
- ایجاد زمینه های هم افزایی پژوهش سراهای مدارس با پژوهشکده های مرتبط ملی
- ارزیابی از عملکرد مدارس

## ۵,۲ . پژوهش سرای مدرسه

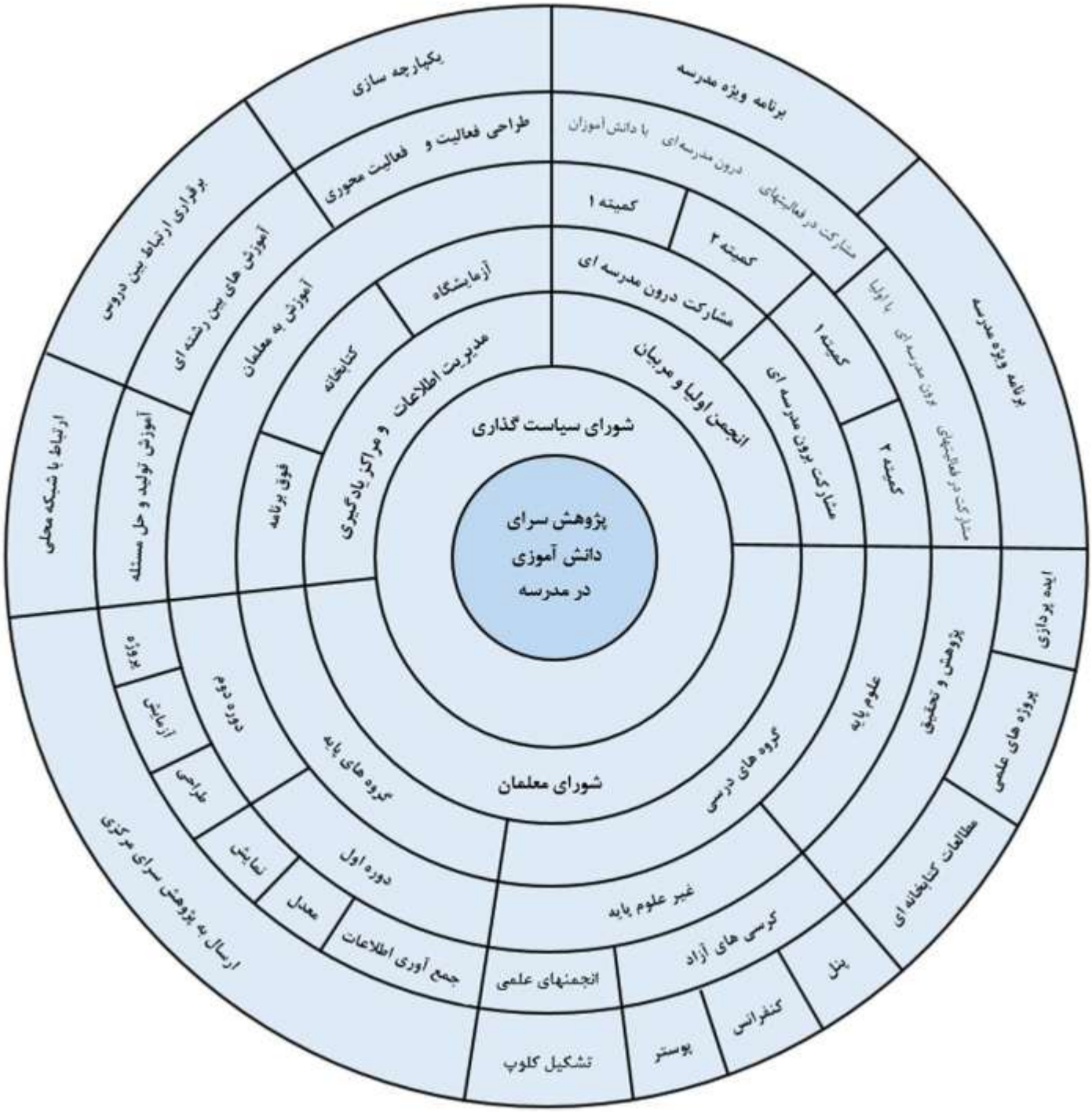
### ۵,۲,۱. ساختار : ترکیب اعضای پژوهش سرای مدرسه عبارت است از:

- ✓ مدیر مدرسه
- ✓ معاون آموزشی، پژوهشی مدرسه
- ✓ مسئول پژوهش
- ✓ معاون اجرایی مدرسه
- ✓ نماینده معلمان

**۵,۲,۲.شرح وظایف :**

- برنامه ریزی برای تحقق اهداف شورای پژوهش
- برنامه ریزی برای ایجاد زمینه های بروز خلاقیت و نوآوری دانش آموزان
- تعبیه فضای فیزیکی  مناسب، مراکز یادگیرنده (کارگاه، آزمایشگاه و کتابخانه) برای تعریف و انجام پژوهش های دانش آموزان
- آموزش و به کارگیری دبیران و اساتید مجرب برای آموزش و راهنمایی طرح های پژوهشی دانش آموزان
- ایجاد زمینه برقراری ارتباط پژوهشگران دانش آموز با سایر نهادها و موسسات علمی و پژوهشی و آموزش
- تدوین برنامه سالانه فعالیت های پژوهشی معلمان و دانش آموزان.
- تهیه و انتشار تقویم اجرایی آموزش مشاوره و اجرای فعالیت های پژوهشی
- ایجاد بانک اطلاعاتی مورد نیاز دانش آموزان
- شناسایی و حمایت از دانش آموزان پژوهشگر و همراهی، نظارت و هدایت طرح های تحقیقاتی آنان
- آماده‌سازی دانش آموزان برای حضور اثربخش در مسابقات و جشنواره‌های ملی
- تامین منابع مالی مورد نیاز
- تهیه تجهیزات لازم برای فعالیت های آموزشی و پژوهشی
- طراحی ، تصویب و اجرای برنامه های پژوهشی ویژه مدرسه
- تشکیل جلسات پژوهشی برابر با جدول زمان بندی  جلسات و تعیین دستور جلسات
- ثبت و مستند سازی محتوای جلسات
- ارزیابی از فعالیت های پژوهشی

# الگوی مفهومی پژوهش سرای مدارس جامعه تعلیمات اسلامی



## ۶) برنامه ها :

۶,۱.آموزش و تبیین طرح تاسیس پژوهش  سرای مدرسه برای مجموع ذینفعان (دانش آموزان، معلمان و اولیا)

۶,۲.ترغیب دبیران به کاربست تحقیق و پژوهش در فرآیند یاد دهی- یاد گیری

۶,۳.تشویق دانش آموزان به مطالعه و تحقیق

۶,۴.طراحی و آموزش فعالیت های پژوهشی در رشته های مختلف

۶,۵.تقویت روحیه همکاری و مشارکت دانش آموزان برای عضویت در گروههای پژوهشی و انجام فعالیتهای علمی و پژوهشی

۶,۶.فراهم نمودن زمینه های مشارکت دانش آموزان پژوهشگر در پژوهش های ملی و منطقه ای

۶,۷.تشکیل نمایشگاه هایی از دست ساخته ها و نتایج پژوهشی دانش آموزان

۶,۸.برگزاری کنفرانس ها و همایش ها و جشنواره های علمی

۶,۹.مشارکت در مجامع علمی و پژوهشی

۶,۱۰. برنامه‌ریزی برای بهره‌مندی از ظرفیت  فارغ‌التحصیلان مدارس در کارکردهای پژوهشی

## ۷) فعالیت ها :

## ۷,۱. فعالیت های پژوهشی :

فعالیت های پژوهشی عبارتند از:

الف )فعالیت های آزمایشگاهی و کارگاهی منطبق با کتب درسی (با استفاده از روش های نوین و جذاب )

ب) فعالیت های آزمایشگاهی- کارگاهی و پژوهشی فراتر از کتاب درسی.

ج )آموزش و کاربست علوم و فنون روز آمد فرا مدرسه ای مانند رباتیک، نجوم و ...

***) دستآوردهای پژوهشی :**

الف) آمادگی دانش آموزان برای شرکت و کسب رتبه در مسابقات علمی پژوهشی آموزش و پرورش

ب) آمادگی برای شرکت در جشنواره های آموزش و پرورش و مسابقات ملی دیگر و بین المللی

ج) آمادگی شرکت در مسابقات هماهنگ ملی و پس از احراز رتبه اعزام به مسابقات بین المللی

## ۷,۲. جشنواره ها (جابربن حیان – خوارزمی نوجوان- خوارزمی جوان –تبیان – فارابی و ....)

فعالیت های منتخب مدارس در زمینه های علمی، فنآوری، پژوهشی و هنر بصورت متمرکز در قالب نمایشگاه یا کارگاه ارائه می شود.

۱. جشنواره‌ها در سه سطح مدرسه ای – استانی وکشوری برگزار می شود. برگزیدگان هر مرحله به مرحله بعد راه می یابند.
۲. آثاری به جشنواره ها راه می یابند که مراحل دفاعیه و داوری را با موفقیت طی کرده باشند.
۳. جشنواره های داخلی مدارس به ابتکار و مسئولیت مدیران محترم و جشنواره های برون مدرسه ای برابر دستور العمل وزارت آموزش و پرورش و مراجع علمی پژوهشی ذیربط برگزار می گردد. بدیهی است برای اقدام بهنگام، همکاران مرکز پژوهش در مدارس به طور مستمر اطلاعات مربوطه از سایت آموزش و پرورش را دریافت خواهند فرمود.

## ۷,۳.المپیاد ( ویژه دوره متوسطه)

سامانه مستقل علمی که به صورت فوق برنامه ( خارج از برنامه رسمی) داوطلبانه و خودگردان فعالیت می نماید.

دانش آموزان مستعد خلاق و علاقه مند توسط آزمون تشخیص انتخاب شده و طبق برنامه گروه المپیاد مدرسه در کلاس های آمادگی شرکت می کنند.

* درصورتی که تعداد واجدان شرایط به حد نصاب نرسد مدیران محترم مدارس می توانند به برگزاری کلاس های متمرکز در سطح مدارس جامعه تعلیمات اسلامی اقدام فرمایند.

**پیامدها و دستاوردها**

۱. فراگیری خود انگیخته گسترده و عمیق علوم مورد علاقه .
۲. آمادگی شرکت در مسابقات مرحله اول، دوم و جهانی المپیاد .
۳. استفاده از امتیازات اعطایی برای موفقیت در هر مرحله از آزمون و برخورداری از تسهیلات ورد به دانشگاه .

# نمون برگ ها

**نمون برگ شماره ۱- نمون برگ پیشینه علمی-اجرایی کارشناسان امور پژوهشی مدارس جامعه تعلیمات اسلامی**

| | | | |
|---|---|---|---|
| **نام مدرسه** | | **دوره تحصیلی** | دبستان☐ دبیرستان دوره اول☐ دبیرستان دوره دوم☐ |
| **سمت همکار** | معاون .....مدرسه☐ آموزگارپایه ..... دوره دبستان☐ دبیر درس ..... دوره دبیرستان☐ | | |

**مشخصات فردی:**

| | | | |
|---|---|---|---|
| **نام و نام خانوادگی** | | **تاریخ تولد** | **روز .... ماه..... سال .....** |
| **سابقه خدمت** | **..... سال و ..... ماه** | **سابقه خدمت در جامعه تعلیمات اسلامی** | **..... سال و ..... ماه** |
| **نوع استخدام** | قراردادی☐ مامور☐ حق التدریس☐ | | |

**پیشینه تحصیلی:**

| **مقطع تحصیلی** | **رشته تحصیلی/ گرایش** | **موضوع رساله/ پایان نامه** | **دوره تحصیل** | | **نام دانشگاه** | **کشور/ شهر محل تحصیل** |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | **شروع** | **پایان** | | |
| **دکترا** | | | | | | |
| **فوق لیسانس** | | | | | | |
| **لیسانس** | | | | | | |

**پیشینه شغلی (در ۵ سال اخیر):**

| **نام مدرسه/ واحد آموزشی** | **سمت اجرایی/ نام درس یا پایه تدریس** | **مدت زمان همکاری** | | **شهر** |
|---|---|---|---|---|
| | | **از** | **تا** | |
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

**پیشینه علمی:**

| نام کتاب/ نام مقاله | نام ناشر کتاب/ نام مجله یا کنفرانس | سطح مقاله یا کنفرانس (علمی-پژوهشی ☐ علمی-ترویجی ☐ روزنامه‌ای ☐ کنفرانس بین المللی ☐ کنفرانس ملی ☐ همایش منطقه‌ای/ استانی ☐) | سال انتشار |
|---|---|---|---|
| | | | |
| | | | |
| | | | |

**افتخارات و جوایز:**

| عنوان افتخار | سطح (بین‌المللی، کشوری، استانی، منطقه‌ای) | سال |
|---|---|---|
| | | |
| | | |
| | | |

**دوره‌های آموزشی مرتبط با زمینه شغلی:**

| نام دوره | سطح | محل آموزش | سال | میزان ساعات دوره |
|---|---|---|---|---|
| | | | | |
| | | | | |
| | | | | |

*منظور از سطح دوره، مبتدی، متوسط و پیشرفته می‌باشد.

**اقدامات صورت گرفته پژوهشی در سطح مدارس:**

| عنوان برنامه/ اقدام | نام مدرسه مجری | نتایج/پیامدها | بازه زمانی اجرا |
|---|---|---|---|
| | | | |
| | | | |
| | | | |

**اطلاعات تماس:**

| | | | |
|---|---|---|---|
| **تلفن ثابت و کد** | | **تلفن همراه** | |
| **ایمیل** | | **نام سایت/ وبلاگ شخصی** | |

**نمون برگ شماره ۲**

**جدول اطلاعات (نفر – رشته) واحد پژوهش-دوره ابتدایی**

| رشته | اول | دوم | سوم | چهارم | پنجم | ششم | نام دبیر راهنما | تعداد جلسات ترم ۱ | تعداد جلسات ترم ۲ | داوری اول | داوری دوم | تاریخ دفاعیه | تاریخ جشنواره درون مدرسه ای |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | تعداد | تعداد | تعداد | تعداد | تعداد | تعداد | | | | | | | |
| **ریاضی** | | | | | | | | | | | | | |
| **فیزیک** | | | | | | | | | | | | | |
| **شیمی** | | | | | | | | | | | | | |
| **زیست** | | | | | | | | | | | | | |
| **علوم اجتماعی** | | | | | | | | | | | | | |
| **قرآن** | | | | | | | | | | | | | |
| **هنر** | | | | | | | | | | | | | |
| **رباتیک** | | | | | | | | | | | | | |
| **مجموع** | | | | | | | | | | | | | |

**نمون برگ شماره ۲**

**جدول اطلاعات (نفر – رشته) واحد پژوهش-دوره متوسطه**

| رشته | هفتم | هشتم | نهم | دوم دبیرستان | سوم دبیرستان | نام دبیر راهنما | تعداد جلسات ترم ۱ | تعداد جلسات ترم ۲ | داوری اول | داوری دوم | تاریخ دفاعیه | تاریخ جشنواره درون مدرسه ای |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | تعداد | تعداد | تعداد | تعداد | تعداد | | | | | | | |
| **ریاضی** | | | | | | | | | | | | |
| **فیزیک** | | | | | | | | | | | | |
| **شیمی** | | | | | | | | | | | | |
| **زیست** | | | | | | | | | | | | |
| **علوم اجتماعی** | | | | | | | | | | | | |
| **قرآن** | | | | | | | | | | | | |
| **هنر** | | | | | | | | | | | | |
| **رباتیک** | | | | | | | | | | | | |
| **نجوم** | | | | | | | | | | | | |
| **نانو** | | | | | | | | | | | | |
| **مجموع** | | | | | | | | | | | | |

**نمون برگ شماره ۳**

**تقویم اجرایی**

| عنوان | تاریخ |
|---|---|
| برنامه ریزی توسط شورای پژوهش دفتر مرکزی | هفته اول شهریور ۹۴ |
| تبیین طرح برای مدیران و نمایندگی مدارس استانها | اجلاس تابستانی مدیران نیمه اول شهریور۹۴ |
| تشکیل پژوهش سراهای مدارس | نیمه دوم شهریور |
| توانمند سازی کادر اجرایی | نیمه دوم شهریور |
| برگزاری دوره های آموزش دبیران(توسط پژوهش سرای مدرسه) | نیمه دوم شهریور |
| آغاز فعالیت پژوهش سرای مدارس | مهر ۹۴ |
| برگزاری مسابقات درون مدرسه ای و انتخاب نفرات برتر برای اعزام به مسابقات منطقه ای و استانی | دی و بهمن ۹۴ |
| برگزاری مسابقات استانی و انتخاب نفرات برتر برای اعزام به مسابقات کشوری | اسفند ۹۴ |
| برگزاری مسابقات کشوری و انتخاب نفرات برتر | اردیبهشت ۹۵ |
| برگزاری نشست مدیران پژوهش سراهای مدارس استانی و مرکزی برای برنامه ریزی و تصمیم گیری های آن | بهار ۹۵ |
| برگزاری دوره های تخصصی برای برگزیدگان و دوره های عمومی برای سایر دانش آموزان | تابستان ۹۵ |

**نمون برگ شماره ۴**

**اطلاعات واحد المپیاد**

| ردیف | رشته های به حد نصاب رسیده | نام و نام خانوادگی مدرس | ساعت آموزش در هفته | تعداد دانش آموزان / پایه | آزمون های مستمر | تاریخ و محل اردوی مطالعاتی |
|---|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | | |